

Adroddiad Blynyddol yr Arweinydd 2025-26

Mae'n bleser gennyf gyflwyno fy adroddiad blynyddol ar gyfer 2025/26, blwyddyn bwysig a chyffrous o ran gwireddu gallu a chyfleoedd economaidd newydd ar yr ynys.

Ym mis Tachwedd, cyhoeddwyd mai Wylfa fyddai'r safle cyntaf ar gyfer derbyn adweithydd modwlar bychan yn Ynysoedd Prydain; cyhoeddiad oedd yn benllanw gwaith lobio traws bleidiol yma yn Ynys Môn gan Aelodau Seneddol ac Aelodau'r Senedd o bob Plaid ac, yn amlwg, gan Aelodau ym mhob rhan o'r Siambr hon.

Bellach, mae'r gwaith caled o sicrhau bod cymunedau cyfagos yn cael eu gwarchod, a bod buddion y datblygiad arfaethedig yn dod i drigolion Ynys Môn wedi cychwyn. Mae'n hanfodol ein bod yn creu llwybr sgiliau er mwyn sicrhau bod swyddi newydd o fewn y datblygiad, ac o fewn y gadwyn gyflenwi leol, yn dod i drigolion Ynys Môn ac yn hynny o beth, roedd yn bleser gallu arwyddo cytundeb ffurfiol o gydweithio gyda Great British Energy-Nuclear fis diwethaf.

Cyrhaeddom garreg filltir bwysig ar gyfer gwireddu datblygiadau'r Porthladd Rhydd ym mis Mawrth wrth arwyddo Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth gyda Llywodraeth San Steffan a Llywodraeth Cymru er mwyn rhyddhau cyllid sbarduno gwerth £25 miliwn a galluogi'r Porthladd Rhydd i fod yn weithredol erbyn gwanwyn 2026. Gyda hyn bellach yn ei le, gall y Cyngor, Stena, a phartneriaid eraill gyflymu cynlluniau sy'n cryfhau rôl yr ynys yn y meysydd ynni, gweithgynhyrchu a masnach, a chynorthwyo i hyrwyddo ffyniant hirdymor Ynys Môn a Gogledd Cymru.

Yn ogystal â'r ddau gynllun uchod, rydym hefyd wedi llwyddo i sicrhau buddsoddiad o £10.4 miliwn gan Uchelgais Gogledd Cymru i gefnogi twf economaidd hirdymor yn ardal Amlwch wrth fwrw ati i adnewyddu hen Adeilad y Derfynfa Forol ym Mhorth Amlwch ac adeiladu 10 uned busnes yn yr ystâd ddiwydiannol. Cam pwysig arall wrth geisio gwireddu ein Strategaeth Adfywio Gogledd Ynys Môn.

Mae sicrhau economi sy'n ffynnu a swyddi o ansawdd i'n trigolion yn greiddiol i'n gwaith ni o fewn y Cyngor Sir er mwyn cefnogi busnesau lleol i fanteisio ar y cyfleoedd sy'n codi a galluogi ein pobl ifanc i aros ar yr Ynys os ydynt yn dymuno gwneud hynny. Rwy'n ffyddiog y gallwn edrych ymlaen at ddyfodol llewyrchus ar gyfer Ynys Môn a'i thrigolion.

O fewn ein Gwasanaethau Cymdeithasol rydym wedi croesawu canfyddiadau arolygiad diweddar gan Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC). Roedd eu hymweliad ym mis Ionawr 2026 yn edrych ar ba mor dda mae'r Gwasanaethau Plant a Theuluoedd yn gweithio. Daeth y tîm i'r casgliad fod plant a theuluoedd yn cael eu cefnogi'n dda gan dîm gofalggar, medrus ac ymrwymedig a bod nifer o enghreifftiau o ymarfer ardderchog i'w gweld ar yr Ynys. Ar yr un pryd, cafwyd arolygiad o Wasanaethau Maethu Ynys Môn gyda'r arolygwyr yn amlygu fod ein plant yn profi sefydlogrwydd ac yn derbyn cefnogaeth i feithrin perthnasau cadarnhaol gyda gofalgwyr maeth, yn ogystal â chanmol yr hyfforddiant gwybodus am drawma, goruchwyliaeth gyson a rhwydweithiau cymorth mae'r gofalgwyr maeth yn eu derbyn.

Hoffwn fanteisio ar y cyfle yma i ddiolch o galon i'n holl ofalgwyr maeth am eu gwaith diflino dros blant a phobl ifanc Ynys Môn. Nid yw bob amser yn hawdd addasu i rannu'ch cartref â phlant eraill, ond mae eu cyfraniad yn hanfodol ac mae ein gofalgwyr maeth yn mynd gam ymhellach i wneud yn siŵr bod plant sy'n derbyn gofal yn teimlo eu bod yn cael croeso, yn ddiogel ac aelod o'r teulu. Mae fy edmygedd a fy mharch tuag at ein gofalgwyr maeth yn ddiwedd.

Derbyniodd Hwb Cymunedol Amrywiol y Cyngor wobwr genedlaethol yng ngwobrau Cymunedau Mwy Diogel Cymru ym mis Rhagfyr. Mae'r hwb yn cynnig lleoliad croesawgar, cefnogol a chynhwysol i gymunedau lleol ledled Ynys Môn, gan gynnwys ffoaduriaid a cheiswyr lloches o Affganistan, Wcráin a Syria. Mae'r wobwr yn adlewyrchu ymrwymiad ein staff, ein partneriaid a'n gwirfoddolwyr, a'r teuluoedd sy'n cyfrannu'n wythnosol er mwyn dwyn ynghyd popeth sy'n dda am Ynys Môn - mae'n groesawgar, cartrefol, cefnogol ac yn dangos yr hyn a ellir ei gyflawni wrth i gymunedau ddod ynghyd.

Wrth sôn am ddod a pob rhan o'n cymunedau ynghyd, derbyniodd Môn Actif gydnabyddiaeth genedlaethol am y gwaith mae'n ei wneud drwy dderbyn gwobr 'Building Belonging' yng Ngwobrau Ymddiriedolaeth Chwaraeon Ieuencid 2026. Mae'r wobwr yn cydnabod sefydliadau sy'n creu amgylchedd gynhwysol lle mae plant ac oedolion ifanc yn teimlo eu bod yn perthyn. Mae'r gwasanaeth yn gweithio mewn lleoliadau blynyddoedd cynnar, ysgolion a chymunedau i gefnogi miloedd o bobl ifanc bob blwyddyn gyda'r gwaith yn adlewyrchu amcanion Cynllun Strategol Môn Actif 2024 i 2029 sy'n blaenoriaethu'r gwaith i leihau anghydraddoldebau, gwella cyfranogiad a chreu cymunedau sy'n iach ac actif drwy ddulliau cynhwysol sy'n canolbwyntio ar le.

Cafodd naw o bobl ifanc o Ynys Môn gymryd rhan mewn seremoni arbennig ym Mhalas Buckingham a chael eu hanrhydeddu am gwblhau Gwobr Aur Dug Caeredin dan arweiniad a gyda chefnogaeth Gwasanaeth Ieuencid Cyngor Môn. Ysgol David Hughes ym Mhorthaethwy yw'r ysgol uwchradd gyntaf ym Môn i ennill gwobr arian Siarter Iaith Uwchradd, gydag Ysgol Gyfun Llangefni yn cael ei henwi fel yr ysgol uwchradd prif lif gyntaf yn y DU i dderbyn y wobwr Ysgol sy'n Wybodus am Drawma ac Iechyd Meddwl – llongyfarchiadau mawr. Mae'r rhain i gydag yn gamau pwysig yn ein taith fel Cyngor i ddod yn Ynys sy'n Wybodus o Drawma.

Gyda chynlluniau cyffrous ar gyfer ail-leoli dysgwyr 11 i 18 oed Ysgol Uwchradd Caergybi i adeilad newydd, yn ogystal â'r cynllun i godi cyfleuster gofal ychwanegol a chartref gofal preswyl gydag arbenigedd dementia ym Mhorthaethwy, mae'r buddsoddiad yng ngwasanaethau'r dyfodol i drigolion Ynys Môn yn sylweddol. Fe fydd y ddau ddatblygiad yma, wrth gwrs, yn cyfrannu at ein ymrwymladau a gwaith i symud tuag at bod yn sefydliad sero net.

Wrth gwrs, mae'n hawdd rhestru gwobrau ac anrhydeddau ond mae'r cynnydd a'r gwaith sydd wedi digwydd yn ystod y flwyddyn ym mhob adran o fewn y Cyngor Sir yn arwydd o ymroddiad a gwaith caled ein holl staff. Wrth fynychu cyfarfodydd cenedlaethol a rhanbarthol yn fy rôl fel Arweinydd ac yn fy rôl fel Deilydd Portffolio mae fy malchder a'm parch tuag at arloesedd Cyngor Sir Ynys Môn, a'r gwaith sy'n cael ei gyflawni ar yr Ynys yn enfawr, ac mae fy niolch yn enfawr i holl staff y Cyngor, a'n partneriaid allweddol, am eu hymroddiad i gefnogi ac amddiffyn ein trigolion a'n cymunedau.